

Téma: Pénz

1. feladat

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*

Írjon egy értelmezést!

Olvassa el Móricz Zsigmond *Hét krajcár* című novelláját (1. melléklet)!

Írja meg az **értelmezését** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a novella főbb gondolatait!
- **Vizsgálja** meg a szöveg felépítését!
- **Fejtse ki** a mű üzenetét a mai olvasónak!

Írjon 405–495 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*¹ (1908)

Jól rendelték az istenek, hogy a szegény ember is tudjon kacagni.

Nemcsak sírás-rívás hallik a putriban², hanem szívből jövő kacagás is elég. Sőt az is igaz, hogy a szegény ember sokszor nevet, mikor inkább volna oka sírni.

Jól ismerem ezt a világot. A Soósoknak az a generációja, amelyből az apám való, megpróbálta az ínségnek legsúlyosabb állapotát is. Abban az időben napszámos volt az apám egy gépműhelyben. Ő sem dicsekedik ezzel az idővel, más sem. Pedig igaz.

5

És az is igaz, hogy soha már én jövőendő életemben nem kacagok annyit, mint gyermekségem e pár esztendejében.

Hogy is kacagnék, mikor nincsen már piros arcú, vidám anyám, aki olyan édesdeden tudott nevetni, hogy a könny csorgott a végén a szeméből, s köhögés fogta el, hogy majdnem megfojtotta...

10

És még ő sem kacagott úgy soha, mint mikor egy délutánt azzal töltöttünk, hogy hét krajcárt kerestünk ketten. Kerestünk és találtunk is. Hármat a gépfiókban, egyet az almáriumban³... a többi nehezebben került elő.

Az első három krajcárt még maga meglelte az anyám. Azt hitte, többet is talál a gépfióban, mert pénzért szokott varrni, s amit fizettek, mindig odarakta. Nekem a gépfia kifogyhatatlan kincsesbánya volt, amelybe csak bele kell nyúlni, s mindjárt van terülj asztalkám.

15

El is bámultam nagyon, mikor az édesanyám kutat benne, tűt, gyűszűt, ollót, szalagdarabokat, zsinórt, gombot, mindent szétkotor, s egyszerre csak azt mondja nagy bámulva:

– Elbújtak.

20

– Micsodák?

– A pénzecskék – szólt felkacagva az anyám.

Kihúzta a fiókot:

– Gyere csak, kisfiam, azért is keressük meg a gonoszokat. Huncut, huncut krajcárkák.

Leguggolt a földre, s olyanformán tette le a fiókot, mintha attól félt volna, hogy kirepülnek; úgy is borította le, egyszerre, mint mikor kalappal lepkét fog az ember.

25

Nem lehetett azon nem kacagni.

– Itt vannak, benne vannak – nevetgélt, s nem sietett felemelni –, ha csak egy is van, itt kell neki lenni.

Leguggoltam a földre, úgy lestem: nem búvik-e ki valahol egy fényes pénzecske? Nem mozgott ott semmi. Tulajdonképpen nem is nagyon hittük, hogy van benne valami.

30

Összenéztünk, és nevtünk a gyerekes tréfán.

Hozzányúltam a fenekével felfordított fiókhoz.

– Pszt! – ijesztett rám az anyám. – Csendesen, még kiszökik. Te még nem tudod, milyen fürge állat a krajcár. Nagyon sebesen szalad az, csak úgy gurul. De még hogy gurul... 35

Jobbra-balra dőltünk. Sokat tapasztaltunk már, hogy igen könnyen gurul a krajcár.

Mikor felocsúdtunk, én megint kinyújtottam a kezem, hogy felbillentsem a fiókot.

– Jaj! – kiáltott rám újra az anyám, s én megijedtem, úgy visszakaptam az ujjamat, mintha a sparherthez⁴ ért volna.

– Vigyázz, te kis tékozló! Hogy sietne már kiadni az útját. Addig a miénk, míg itt van alatta. Csak hadd legyen ott még egy kis ideig. Mert látod, mosni akarok, ahhoz szappan kell, szappanra legkevesebb hét krajcár kell, kevesebbet nem adnak, nekem már van három, még kell négy, az itt van ebbe a kis házikóba; itt lakik, de nem szereti, ha háborgatják, mert ha megharagszik, úgy elmegy, hogy sose látjuk többet. Hát vigyázz, mert a pénz nagyon kényes, csinnyán⁵ kell vele bánni. Tisztességgel. Könnyen megáprehendál⁶, mint az úri kisasszonyok... Te, nem tudsz valami csalogató⁷ verset, azzal tán ki lehetne csalni a csigabigahéjából. 40 45

Hányat kacagtunk e csacsogás közben. Tudom is én. De a csigabiga-csalogató nagyon furcsa volt. Én rá is kezdtem a verset:

Pérez bácsi, gyere ki,
Ég a házad ideki... 50

Azzal felfordítottam a házat.

Volt alatta százféle szemét, csak pénz, az nem volt.

Az anyám savanyúan felhúzott ajakkal kotorászott, hiába.

– Milyen kár – mondta –, hogy asztalunk nincsen. Ha erre borítottuk volna ki, nagyobb lett volna a tisztesség, akkor lett volna alatta. 55

Én összekapargáltam a sok lomot⁸, s beleraktam a fiókba. Az anyám ezalatt gondolkozott. Úgy eltörte az eszét, nem tett-é valahova valaha valami pénzt, de nem tudott róla.

De nekem fúrta valami az oldalamat.

– Édesanyám, tudok én egy helyet, ahol van krajcár. 60

– Hol, fiam, keressük meg, míg el nem olvad, mint a hó.

– Az üveges almáriumba, a fiókba vót.

– Ó, boldogtalan gyermek, be jó, hogy elébb nem mondtad, most asse lenne.

Felállottunk, s mentünk az üveges almáriumhoz, aminek nem volt üvege már régen, de a fiókjában ott volt a krajcár, ahol én tudtam. Három nap óta készültem kicsenni onnan, de sose mertem. Pedig cukrot vettem vóna rajta, ha azt is mertem vóna. 65

– No, van már négy krajcár. Sose búsulj már, fiacskám, megvan a nagyobbik fele. Már csak három kell. Osztán, ha ezt az egyet megkerestük egy óra alatt, azt a hármat is megjeljük uzsonnáig. Még akkor is moshatok egy rendet estig. Gyere csak szaporán, hátha a többi fiókba is lesz egy-egy. 70

Hiszen ha minden fiókba lett volna. Akkor sok lett volna. Mert az öreg almáriom fiatalabb

korában olyan helyen szolgált, ahol sok duggatnivaló lehetett. De nálunk nem sok terhe volt az árvának, nemhiába volt olyan göthös⁹, szúette, foghíjas.

Az anyám minden új fióknak tartott egy kis prédikációt.

– Ez gazdag fiók – vót. Ennek sose vót semmije. Ez meg mindig hitelbül élt. No, te rossz, nyavalyás kóduš, hát neked sincs egy krajcár. Ó, ennek nem is lesz, mert ez a mi szegénységünket őrzí. No, neked ne is legyen, ha most az egyszer kérek tőled, most se adsz. Ennek van a legtöbb, ni! – kiáltotta kacagva, mikor kirántotta a legelső fiókot, amelynek egy csepp feneke se volt.

75

A nyakamba akasztotta, aztán leültünk neveltünkben a földre.

80

– Megállj csak – szólt hirtelen –, mingyárt lesz nekünk pénzünk. Az apád ruhájába lelek.

A falba szegek voltak verve, azon lógtak a ruhák. S csudák csudája, ahogy a legelső zsebbe belenyúlt az anyám, rögtön a kezébe akadt egy krajcár. A szemének alig akart hinni.

– Megvan – kiáltotta –, itt van! Mennyi is van már? Meg se győzzük olvasni. Egy-kettő-három-négy-öt... Öt! Már csak kettő kell. Mi az, két krajcár, semmi. Ahon öt van, ott akad még kettő.

85

Nagy buzgósággal kutatta végig az összes zsebeket, de sajnos, hiába. Nem lelt egyet sem. A legjobb tréfa sem csalt ki sehonnán még két krajcárt.

Már nagy vörös rózsák égtek az anyám arcán az izgatottságtól s a munkától. Nem volt szabad dolgoznia, mert mingyárt beteg lett tőle. Persze ez kivételes munka, a pénzkereséstől nem lehet eltiltani senkit.

90

Eljött az ozsonnaidő is, el is múlt. Mingyárt este lesz. Az apámnak holnapra ing kell, és nem lehet mosni. A puszta kútvíz nem viszi ki belőle azt az olajos szennyet.

És akkor a homlokára csap az anyám.

– Ó, ó, én, én szamar! Hát a magam zsebet nem néztem meg. De bizony, ha már eszembe jut, megnézem.

95

És megnézte. És tessék, ott is lelt egy krajcárt. A hatodikat.

Lázások lettünk. Most már csak egy kell még.

– Mutasd csak a te zsebedet is. Hátha abba is van.

Az én zsebem! Nojsz¹⁰ azokat megmutathattam. Azokban nem volt semmi.

Bealkonyodott és mi ott voltunk a hiányos hat krajcárunkkal, mintha egy se lett volna. A zsidónál nem volt hitel, a szomszédok éppoly szegények, mint mi, s csak nem kérünk egy krajcárt!

100

Nem volt más mit tenni, mint tiszta szívből kinevetni a nyomorúságunkat.

És akkor beállított hozzánk egy koldus. Éneklő hangon nagy, siralmas könyörgést mondott.

Az anyám majd belebódult¹¹, úgy ránevetett.

105

– Hagyja el, jó ember – mondta –, ma egész délután itt heverek, mert nincs egy krajcárom a félfont¹² szappanhoz, hibázik az árából.

A koldus, jámbor arcú öregember, rábámult.

– Egy krajcár? – kérdezte.

– Hát.

110

– Adok én.

– No még a kéne, kódustól alamizsnát¹³.

– Hadd el, lyányom, nekem nem hibádzik. Nekem mán csak egy hibádzik, a kapa föld. Avval minden jó lesz.

Kezembe adta a krajcárt, s nagy hálálkodással eldöcögött.

115

– Na hála légyen – szólt az anyám –, szaladj hát...

Ekkor egy pillanatra megállt, aztán nagyot, nagyot kacagott.

– Jókor van együtt a pénz, hiszen ma már nem moshatok. Setét van, oszt lámpaolajam sincs.

Fuldoklás jött rá a kacajtól. Keserves, öldöklő fuldoklás, és ahogy odaállottam alá, hogy támogassam, amint két tenyerébe hajtott arccal hajlongott, valami meleg ömlött a kezemre.

120

Vér volt, az ő drága vére. Az anyámé, aki úgy tudott kacagni, ahogy a szegény emberek között is csak kevés tud.

Forrás: <http://epa.oszk.hu/00000/00022/00019/00423.htm> [2014.4.25.]

Szómagyarázat:

¹ krajcár: a 19. században a legkisebb rézpénz

² putri: szegényes ház

³ almárium: üveges, fiókos szekrény

⁴ sparhert: tűzhely

⁵ csinnyán: óvatosan, körültekintően

⁶ megáprehendál: megsértődik, megharagszik

⁷ csalogató: hívogató

⁸ lom: kacat, ócskaság

⁹ göthös: köhögős, beteges

¹⁰ nojsz: no hisz

¹¹ belebódul: beleszédül

¹² félfont: kb. negyed kiló

¹³ alamizsna: kevés pénzadomány, amit a koldusoknak szoktak adni

INFORMÁCIÓK:

Móricz Zsigmond (Tiszacsécse, 1879 – Budapest, 1942): Magyar író, újságíró, szerkesztő, a huszadik századi magyar realista prózairodalom meghatározó alakja.

Téma: Pénz

2. feladat

Pénzügyi ismeretek oktatása fiataloknak

Írjon egy nyílt levelet!

Szituáció: Ön az interneten olvasta a mellékletben található cikket. Végzős diákként egy nyílt levélben fordul az iskola igazgatójához, amelyben javasolja, hogy az iskolai autonómia keretében vezessék be szabadon választható tantárgyként a pénzügyi ismeretek oktatását.

Olvassa el a mellékletben található *Ezt nem lehet elég korán elkezdni – Pénzügyi ismeretek oktatása fiataloknak* című cikket (1. melléklet)!

Írja meg **nyílt levelét** a következő feladatok figyelembevételével:

- **Foglalja össze** a szöveg tartalmát!
- **Vizsgálja meg** a szöveg főbb kijelentéseit!
- **Fejtse ki** javaslatát!
- **Indokolja meg** saját álláspontját!

Írjon 315–385 szó terjedelemben! Jelölje egyértelműen a bekezdéseket!

Ezt nem lehet elég korán elkezdni – Pénzügyi ismeretek oktatása fiataloknak

A hazai pénzügyi kultúra továbbfejlesztése és a fiatalok pénzügyi ismereteinek bővítése érdekében indított országos oktatási programsorozat az Erste Bank Hungary Zrt.

A második éve zajló programsorozat keretében a bank fiókvezető munkatársai és szakértői a programra jelentkező általános és középiskolákban az osztályfőnöki órák keretein belül alapvető pénzügyi ismeretekről tartanak előadást a diákoknak.

A pénzügyi válság egyik fontos tanulsága, hogy az emberek meglehetősen tájékozatlanok a pénzügyeiket illetően, és nehezen igazodnak el a banki fogalmak között. Ez igaz a fiatal korosztályra is. Az Erste Bank az egyik legnagyobb magyarországi lakossági pénzügyi szolgáltatóként úgy gondolja, hogy „gondoskodó bankként” jó példát mutatva élen kell járnia a pénzügyi ismeretek terjesztésében. Korábban ezt számos pénzügyi tanulmányi verseny támogatásán keresztül tették, az országos oktatási program elindításával azonban aktívan is közreműködnek az ismeretanyag átadásában.

Nem vitás, hogy a hazai pénzügyi kultúra fejlesztése kiemelten fontos feladat, és a legnagyobb lehetőség természetesen a fiatalok képzésében rejlik. Ez a korosztály ugyanis rendkívül nyitott az új ismeretekre, valamint az internet és a mobil alkalmazások nyújtotta lehetőségek kihasználására. A gyerekeknek és fiataloknak hatalmas az információigényük, és mivel aktívan részt kívánnak venni a jövőjük alakításában, szívesen sajátítanak el alapvető gazdasági és pénzügyi ismereteket.

A program lényege, hogy a bank munkatársai és szakértői egy osztályfőnöki óra keretében egy, a 12–18 éves korosztály számára összeállított – és a Magyar Nemzeti Bank által jóváhagyott – interaktív előadás keretében beszélnek a gyerekeknek az alapvető pénzügyi ismeretekről. Arról például, hogy mi a megtakarítás és a hitel, hogyan kell használni a bankkártyát, miként lehet diákhitelt igényelni, és mit jelent az öngondoskodás és előtakarékoság. Az alapfogalmakon kívül egy-egy ilyen óra keretében arról is beszélgetnek a gyerekekkel, mire kell odafigyelni egy pénzügyi döntésnél.

A program kiemelten sikeres: a bank munkatársai már több mint 250 előadást tartottak a programhoz csatlakozó csaknem 100 általános és középiskolában az alapvető pénzügyi ismeretekről. Egy éve a programsorozat külön weblapot kapott, amihez pénzügyi ismeretterjesztő blog is kapcsolódik a www.penzugyikisokos.blog.hu oldalon. A programmal kapcsolatos friss hírek, információk és tudnivalók a közösségi média felületeken – így a Facebookon és a Twitteren – is megjelennek. A program népszerűsítése érdekében ezen túlmenően az Erste Bank a Honfoglaló internetes játékkal együttműködve immár második alkalommal rendezi meg az év végéig tartó Iskolák Versenye játékot a legnépszerűbb hazai online játék keretein belül. A középiskoláknak szóló, értékes nyereményekért zajló tudásverseny lényege, hogy a Honfoglaló játékban a játékosok az alapjáték mellett az általuk választott iskolának is gyűjtik a krediteket¹. A verseny fődíja egy digitális tábla, amelyet a legtöbb aranytallért szerző iskola kap meg. [...]

*Forrás: <http://www.sulihalo.hu/diak/diakok-foruma/6296-ezt-nem-lehet-eleg-koran-elkezdeni-penzugyi-ismeretek-oktatasa-fiataloknak>
[2014.4.27.], rövidített változat.*

Szómagyarázat:

¹ kredit: pont